

Framsókn

Atvinnumál

Stefna Framsóknar

Samþykkt á 37. Flokksþingi Framsóknar

20-21. apríl 2024

Efnisyfirlit

1. Verslun og þjónusta.....	4
2. Iðnaður og orka	4
2.1. Stóriðja.....	5
2.2. Grænn iðnaður.....	5
2.3. Byggingariðnaður.....	6
2.4. Frumframleiðsla í iðnaði	6
3. Hugverkaiðnaður, nýsköpun, frumkvöðlar, rannsóknir og vísindi	6
3.1. Hugverkaiðnaður og hátækniþróun.....	6
3.2. Rannsóknir og vísindi	7
3.2.1 Opinber stuðningur við vísindarannsóknir	7
3.3. Fjármögnun og stuðningsumhverfi nýsköpunar	8
3.4. Frumkvöðlar.....	9
3.4.1 Samfélagsfrumkvöðlar.....	9
4. Vinnumarkaður.....	9
4.1. Atvinnuþátttaka og stuðningur við atvinnuleitendur	9
4.1.1. Jafnrétti á vinnumarkaði	9
4.1.2. Full atvinna.....	9
4.1.3. Sveigjanleg starfslok.....	10
4.1.4. Stuðningur við atvinnuleitendur	10
4.1.5. Starfstengd íslenskukennsla fyrir innflytjendur	11
4.1.6. Innflytjendur fá menntun erlendis frá viðurkennda	11
4.1.7. Alþjóðlegir sérfræðingar	11
4.1.8. Fólk með skerta starfsgetu	11
4.2. Forvirkar aðgerðir og starfsendurhæfing.....	11
4.2.1. Jafnvægi milli vinnu og einkalífs	11
4.2.2. Forvirkar aðgerðir og vinnuvernd	11
4.2.3. Kulnun	12
4.3. Réttindi og skyldur launafólks.....	12
4.3.1. Launajafnrétti.....	12
4.3.2. Félagsleg undirboð og brot gegn kjarasamningum	12

4.3.3.	Staða og réttindi einyrkja/sjálfstætt starfandi.....	12
4.3.4.	Svört atvinnustarfsemi.....	12

1. Verslun og þjónusta

Dagvörumarkaðurinn er mikilvægur í íslensku hagkerfi enda er hann stór hluti af innkaupakörfu heimilisins. Hann stendur frammi fyrir áskorunum sem geta haft áhrif á bæði fyrirtæki og neytendur. Það eru blikur á lofti hvað varðar of mikla samþjöppun, sem getur leitt til færri valkosta og hærra vöruverðs fyrir neytendur.

Smærri aðilar geta því orðið undir í samkeppninni. Til að takast á við þessar áskoranir þarf að vera til staðar öflugt regluverk sem kemur í veg fyrir fákeppni á markaði. Mikilvægt er að fylgjast vel með þróun á dagvörumarkaði og grípa strax til aðgerða ef samþjöppun verður of mikil. Veita þarf litlum og meðalstórum dagvöruvyrirtækjum aðstoð til að koma í veg fyrir fákeppni t.d. í formi hvata, styrkja eða tæknilegrar aðstoðar. Einnig skal finna leiðir til að hvetja til nýsköpunar á öðrum dreifileiðum svo sem bændamörkuðum og styðja við innlenda framleiðslu.

Framsókn telur mikilvægt að verslun og þjónusta búi við samkeppnishæft umhverfi og skilvirkt regluverk. Stjórnvöld þurfa að stuðla að heilbrigðri samkeppni á neytendavörumarkaði. Rekstur matvöruverslana í minni byggðarlögum er mikilvægur þáttur í að viðhalda grunnþjónustu um land allt. Efla þarf stuðning við slíkar verslanir í smærri byggðakjörnum í þágu nærsamfélagsins, enda er rekstur matvöruverslana oft hjartað í hverri byggð.

Endurskoða skal lög og reglugerðir varðandi lyfjainnflutning og samhliðainnflutning á lyfjum. Leita skal leiða til að auka samkeppni á lyfjaheildsölumarkaði. Í þessu samhengi má nefna að heimila ætti öllum lyfjaheildsölum að flytja inn lyf sem eru nú þegar með markaðsleyfi hér á landi. Einnig skal leita leiða til að draga úr kostnaði og einfalda ferlið við nýskráningar á lyfjum til að efla samkeppni og draga úr lyfjaskorti.

2. Iðnaður og orka

Íslenskt hugvit hefur leitt til þess að Ísland er í fremstu röð er kemur að nýtingu endurnýjanlegrar orkugjafa, en hingað til lands kemur fólk hvaðanæva að úr heiminum til að sjá og læra af reynslu okkar. Framsókn vill að Ísland verði áfram í fararbroddi er kemur að þróun endurnýjanlegra orkugjafa. Þá vill Framsókn einnig að Ísland verði fremst er kemur að orkuskiptum. Innlendar auðlindir eru þar verulegt forskot og ber að nýta með ábyrgum hætti.

Framsókn telur að nýta eigi þá orku sem framleidd er hérlendis til innlendar verðmætasköpunar og eflingar samkeppnishæfni Íslands á alþjóðamarkaði. Raforka er undirstaða fjölbreytts atvinnulífs, lífsgæða og verðmætasköpunar hér á landi.

Framsókn vill tryggja að stjórnvöld ýti undir nýsköpun og fjárfestingu á sviði endurnýjanlegrar orku, enda er framþróun á þessu sviði og orkuskipti

grundvöllur hagvaxtar í jafnvægi við umhverfið. Framsókn vill leggja sitt að mörkum til að hraða fyrir þessum breytingum.

Framsókn telur mikilvægt að stutt sé við fjölbreytta þróun á endurnýjanlegri orku. Ljóst er að orkunýting hefur aukist til muna ár frá ári og mun koma til með að aukast enn frekar í takt við aukna tæknivæðingu heimsins. Mikilvægi endurnýjanlegra orkugjafa mun því aðeins aukast.

Framsókn leggur áherslu á að mörkuð verði skýrari stefna með það að markmiði að auka nýsköpun þegar kemur að auðlindanýtingu. Fjárfesting í nýsköpun á grundvelli auðlindanýtingar er vænlegri til byggðafestu og tryggja störf í hinum dreifðu byggðum.

Samkeppnishæft þekkingarsamfélag þarf markvissa fjárfestingu, jafnt í grunnrannsóknnum sem hagnýtum rannsóknnum og mikilvægt er að tryggja gott rannsóknarumhverfi fyrir framúrskarandi vísindafólk. Öflugir samkeppnissjóðir í rannsóknnum og nýsköpun eru ein af forsendum samkeppnishæfni íslensks vísinda- og nýsköpunarumhverfis og mikilvægur grunnur að sókn í erlenda sjóði og samstarfsáætlanir.

Einnig telur Framsókn rétt að orku verði ráðstafað eftir mikilvægi. Það er rétt nálgun að festa í löggjöf að nægjanleg orka verði tryggð heimilum og litlum og meðalstórum fyrirtækjum ef skammta þarf orku. Eðli máls samkvæmt myndu stórnotendur bera þungann af skerðingum, en undir það hugtak flokkast mörg þjóðhagslega mikilvæg fyrirtæki sem skila samfélaginu talsverðum útflutningstekjum. Taka þyrfti tillit til þeirra fyrirtækja í framangreindum aðstæðum og takmarka eins og hægt er að slíkar skerðingar eigi sér stað í rekstri þeirra, með tilheyrandi áhrifum á framboð þeirra á vöru og/eða þjónustu.

Mikilvægt er að tryggja fræðslu og boða til vitundavakningar um nýtingu orku og möguleikum á sparnaði hennar í daglegum rekstri heimilis og fyrirtækis.

2.1. Stóriðja

Stóriðja í tengslum við nýtingu á endurnýjanlegri orku hefur skapað fjölda atvinnutækifæra um allt land. Nærsamfélögin eiga að njóta góðs af uppbyggingu grænnar stóriðju og þjónusta við stóriðju á að sækja í nágrenni hennar. Mikilvægt er að huga að umhverfis- og loftslagssjónarmiðum með áherslu á hagkvæma nýtingu auðlinda, lágmörkun sóunar og tryggri orkunýtingu.

2.2. Grænn iðnaður

Framsókn telur mikilvægt er að grænn iðnaður verði eflður frekar hér á landi. Þannig má styðja við sjálfbærni með hringrásarhugsun að leiðarljósi og bættri

fjölnýtingu auðlinda og innviða. Mögulegur ávinningur af grænum iðngörðum getur verið margvislegur. Má þar nefna minni notkun hráefna, s.s. vatns, orku, efna, minni úrgang vegna aukinnar hringrásar, minni losun gróðurhúsalofttegunda og mengunar ásamt lækkuðum rekstrarkostnaði og bættri skilvirkni við framleiðslu.

2.3. Byggingariðnaður

Framsókn vill einfalda regluverk og skýra ferla til að lækka byggingarkostnað án þess að slá af kröfum um gæði og öryggi mannvirkja og heilnæmi bygginga. Kröfur sem gerðar eru til byggingaraðila skulu taka mið af umfangi framkvæmda og tegund bygginga. Nýta þarf nýja tækni og lausnir á borð við einingar og einingahús til að hraða uppbyggingu. Tryggja þarf nýliðun og menntunartækifæri í byggingariðnaði um allt land t.d. með eflingu skóla sem bjóða upp á iðn- og tækninám og fjölgun plássna fyrir þá nemendur sem hyggjast afla sér iðnmenntunar. Byggingariðnaðurinn á að fylgja kröfum, alþjóðlegum stöðlum og viðmiðum sem snúa að sjálfbærni og loftslagsmálum.

Horfa þarf til lausna á lóðaskorti og miklum kostnaði lóða. Stjórnvöld þurfa að tryggja nægjanlegt framboð lóða til lengri tíma og koma í veg fyrir tilvik þar sem lóðir ganga ítrekað kaupum og sölu áður en nokkur framkvæmd á sér stað. Koma þarf í veg fyrir að byggingarkostnaður, og markaðsverð íbúðarhúsnæðis í kjölfarið, hækki mikið vegna annarra atriða en efniskostnaðar og kostnað við vinnu, þ.e. vegna aukagjalda til ríkis og sveitarfélaga á byggingartíma. Að auki er nauðsynlegt að stjórnvöld tryggi nauðsynlega innviði á svæðum þar sem nýbyggingar rísa, sérstaklega hvað varðar rafmagn, vatn og aðrar grunnþarfir.

2.4. Frumframleiðsla í iðnaði

Framsókn vill að boðið verði upp á fjárfestingastuðning eða lán fyrir sprota og nýsköpunarfyrirtæki til að fjárfesta í tækjum og búnaði sem stuðla að aukinni atvinnuþróun þegar kemur að frumframleiðslu.

3. Hugverkaiðnaður, nýsköpun, frumkvöðlar, rannsóknir og vísindi

3.1. Hugverkaiðnaður og hátækniþróun

Með sífelldum og fjölbreyttum tækninýjungum, fullkomnun alnetsins og vaxandi vöruflutningum hefur markaður fyrir vörur og þjónustu, ásamt þeirri samkeppni sem fylgir, færst frá því að vera staðbundinn yfir í að spanna yfir allan heim. Samkeppnin er hörð og fer vaxandi, en í slíkum aðstæðum verður vernd hugverka sífellt mikilvægari þáttur í hefðbundinni starfsemi rekstraraðila. Þetta

á við alls staðar í heiminum og ekki síst hér á landi. Með sífellt fullkomnari tækni er auðveldara að brjóta á hugverkarétti og nýta sér verk annarra í eigin þágu.

Mikilvægt er að tryggja að íslenskt hugvit, íslensk hönnun, íslensk list og íslensk framleiðsla njóti verndar í hvívetna bæði innanlands og á erlendri grundu. Reglur um hugverkavernd hafa flestar verið samræmdar um allan heim og við eigum að nýta þær til verndunar á íslensku hugverki og íslenskum afurðum á alþjóðamarkaði.

Að auki er mikilvægt að stjórnvöld taki ákvarðanir sem eru til þess fallnar að efla frumkvöðla og listamenn og styðja þá við að gera hugmyndir sínar að veruleika. Slíkur stuðningur skilar sér margfalt til baka í stóru myndinni, en hugverk geta aukið hagvöxt, skilað útflutningstekjum og verið atvinnuskapandi. Íslensk frumkvöðlastarfsemi hefur t.a.m. sýnt sig og sannað undanfarin ár.

Framsókn vill að stjórnvöld gangi í aðgerðir með það að markmiði að starfrækja eftirlit með mögulegum brotum á íslensku hugverki ásamt því að aðstoða frumkvöðla, framleiðendur og höfunda við að sækja rétt sinn þegar brotið er gegn hugverkarétti þeirra.

Framsókn vill að stjórnvöld aðstoði einstaklinga og lögaðila við að tryggja að vörur þeirra og þjónusta njóti sérstöðu á alþjóðamarkaði með nýtingu laga og reglna á sviði hugverkaréttar.

Framsókn vill að tryggt sé að fræðsla um hugverkaréttindi og vernd þeirra standi öllum til boða. Meðal markmiða slíkrar fræðslu væri að kynna fyrir þeim sem það sækja hvernig hægt er að tryggja vernd á hugverki sínu áður en það er of seint, t.d. hvað varðar einkaleyfi og vörumerkjavernd.

Hátækniþróun hefur umturnað heimsmyndinni síðastliðin ár. Á Íslandi eru mörg tækifæri til staðar er kemur að aukinni þátttöku Íslendinga og íslenskra fyrirtækja í þeirri þróun. Sérstaklega í ljósi þess að menntunarstig þjóðarinnar er mjög hátt í samanburði við flestar aðrar þjóðir og að grundvöllur frekari þróunar á þessu sviði byggir á hugviti.

Framsókn vill því að ýtt sé undir aukna framþróun á því sviði hér á landi til að tryggja aukna hagsæld þjóðarinnar til lengri tíma.

Framsókn vill að tryggt verði jafnt aðgengi að hátækninámi.

3.2. Rannsóknir og vísindi

3.2.1 Opinber stuðningur við vísindarannsóknir

Ásamt því að reka stofnanir sem hafa það verkefni að rannsaka ýmsa þætti hvað varðar t.d. náttúru og atvinnulíf, svo eitthvað sé nefnt, þá styðja stjórnvöld einnig við vísindarannsóknir með margvíslegum hætti. Þó fyrst og fremst með

fjárveitingum til rannsóknastofnana og ákveðinna rannsóknaverkefna innan veggja háskólanna. Einnig hafa skattalegir hvatar til frekari rannsókna verið lögfestir hér á landi. Auk þess rekur ríkið samkeppnissjóði sem starfræktir eru með það að markmiði að veita rannsóknaverkefnum fjárhagslegan stuðning.

Framsókn leggur áherslu á að standa vörð um öfluga háskóla í landinu. Einnig eiga Íslendingar öflug rannsóknarfyrirtæki sem hafa verið í fararbroddi á sínum sviðum. Framsókn vill að opinber stuðningur verði áfram veittur til stuðnings við rannsóknaverkefni af öllum toga bæði í þágu vísinda og frekari nýsköpunar og atvinnusköpunar hér á landi.

Framsókn vill að stutt verði við námsmenn sem mennta sig við mikilvægar greinar á sviði vísinda og nýsköpunar, t.d. með hæfilegum námslánnum til að sækja nám erlendis sem ekki býðst hér á landi.

3.3. Fjármögnun og stuðningsumhverfi nýsköpunar

Fyrstu ár nýsköpunarfyrirtækis reynast almennt erfið og mörg þeirra lifa þau ekki af. Fyrstu ár verkefnisins einkennast af hönnun og sköpun þjónustu eða vöru, en á þeim tíma eru tekjur af skornum skammti og kostnaður talsverður. Á þessum tíma er mikilvægt að stuðningur sé til staðar bæði á sviði hins opinbera og með einkaframtaki.

Mikilvægt er að sprotafyrirtæki og önnur nýsköpunarfyrirtæki hafi næga fjármögnunarmöguleika svo að hægt sé að komast í gegnum erfið hönnunar- og þróunartímabil, tryggja að nýsköpun nái góðri fóttfestu og að úr verði arðbær fyrirtæki sem auka hagvöxt hér á landi. Mynda þarf skýra heildarmynd með löggjöf sem hvetur einkaaðila á borð við fjársterka fjárfesta, lífeyrissjóði og önnur fyrirtæki til að fjárfesta í nýsköpunarstarfsemi í auknum mæli. Mikilvægt er að nýsköpunarfyrirtæki geti tryggt sér fé til að standa straum af launum og launatengdum gjöldum ásamt því að geta mætt kostnaði við að hanna og þróa ákveðna lausn. Framsókn leggur til að skattalegir hvatar til einstaklinga sem kaupa hlutafé í sprotafyrirtækjum verði að varanlegu ákvæði í skattalögum, en talið er að hagrænn ábati slíks fyrirkomulags yrði hærri en kostnaður við þá aðgerð. Skoða skal möguleika þess að fyrirtæki, sem styrkja nýsköpunarstarfsemi, njóti skattalegs hagræðis af (því).

Framsókn styður starfsemi Rannís og styrkjakerfi þess sem er mikilvægt fyrir bæði frumkvöðla og nýsköpun almennt.

Framsókn vill að fjármagn til helstu nýsköpunarsjóða, s.s. Tækniþróunarsjóðs verði aukið. Síðastliðin ár hafa verkefni sem hafa sterkar grunnstoðir og góða vaxtarmöguleika ekki hlotið styrk vegna skorts á fjármagni. Einnig vill Framsókn bæta skattaumhverfi nýsköpunarfyrirtækja sem og frumkvöðla.

Ýta þarf undir frekari nýsköpun með fjölbreyttari styrkjamöguleikum fyrir sprotafyrirtæki.

Framsókn vill að bætt sé við flokki í viðmiðunarreglum reiknaðs endurgjalds hjá Ríkisskattstjóra fyrir sprotafyrirtæki. Ein helsta leið frumkvöðla til að fjármagna fyrirtæki sín á allra fyrstu árum er með eigin framlagi til fyrirtækisins. Nýr flokkur myndi gera frumkvöðlum kleift að halda niðri þróunarkostnaði þar til nægt fjármagn næst til verkefnisins án þess að missa réttindi á vinnumarkaði. Í dag þurfa frumkvöðlar að reikna sér samkeppnishæf laun of snemma í þróunarferlinu sem aftrar oft uppgangi fyrirtækjanna á fyrstu þróunarstigum.

3.4. Frumkvöðlar

3.4.1 Samfélagsfrumkvöðlar

Starfsemi samfélagsfrumkvöðla hefur það markmið að leita nýrra lausna við að leysa samfélagsleg vandamál t.d. vanda sem varða þróunarlönd og náttúru. Stundum er starfsemi samfélagsfrumkvöðla í formi hugverka- og nýsköpunar eða nýtingu tækni, en hún getur einnig falist í einfaldari lausnum.

Starfsemi af þessu tagi er samfélagslega mikilvæg og getur oft leyst hnúta sem stjórnvöld yrðu annars að glíma við dag hvern. Samfélagsfrumkvöðlar starfa almennt ekki í ágóðaskyni heldur frekar af ástríðu og hugsjón. Markmiðið er að hafa jákvæð áhrif á sitt nærumhverfi og jafnvel víðar með því að leysa vandamál sem myndu annars plaga þeirra samfélag.

Framsókn vill að stjórnvöld styðji við starfsemi samfélagsfrumkvöðla með margvíslegum hætti á sama máta og t.d. er gert fyrir hefðbundin fyrirtæki sem starfa í ágóðaskyni og rannsóknastarfsemi í þágu vísinda og nýsköpunar.

4. Vinnumarkaður

4.1. Atvinnuþátttaka og stuðningur við atvinnuleitendur

4.1.1. Jafnrétti á vinnumarkaði

Jafnrétti á vinnumarkaði stuðlar að aukinni framleiðni og fjölbreyttari sýn á verkefni sem leiðir af sér framþróun og stöðugri vinnumarkað. Framsókn leggur áherslu á að aðgerðir svo stjórnendur í atvinnulífinu endurspegli fjölbreytileika kynja í samfélaginu.

4.1.2. Full atvinna

Atvinnuþátttaka allra vinnufærra einstaklinga er ekki aðeins þjóðhagslega mikilvæg heldur einnig félagslega mikilvæg. Mikilvægt er að gefa sem flestum tækifæri á að nýta starfskrafta sína með viðeigandi hætti. Samfélagslegur

ávinningur af því er mikill þar sem félagslegum vandamálum fækkar almennt við eðlilega atvinnuþátttöku.

Framsókn vill að áfram verði stutt við verkefni á borð við ráðningastyrki, sem stuðla að virkni hjá atvinnuleitendum og draga úr langtímaatvinnuleysi. Auka þarf samvinnu og skilvirkni á milli stofnana sem annast þjónustu við atvinnuleitendur og annað vinnufært fólk utan vinnumarkaðarins með það að leiðarljósi að styrkja og/eða endurmennta einstaklinga til að auka möguleika þeirra á að finna vinnu við sitt hæfi.

Framsókn vill einfalda félagslegt regluverk með það að markmiði að auðvelda einstaklingum með skerta starfsgetu, s.s. öryrkjum, að fara á vinnumarkað.

4.1.3. Sveigjanleg starfslok

Framsókn vill að fólki sé gefinn kostur á sveigjanlegum starfslokum miðað við heilsufar og getu hvers og eins. Samhliða þarf að skoða breytingar á núverandi lagaákvæði þannig að tekið sé á móti greiðslum í lífeyrissjóði lengur en til 70 ára aldurs. Eins er brýnt að tryggja að atvinnuþátttaka eldri starfsmanna á vinnumarkaði verði ekki til þess að lífeyrisréttindi viðkomandi skerðist.

4.1.4. Stuðningur við atvinnuleitendur

4.1.4.1. Framfærsla / atvinnuleysisbætur

Framsókn telur mikilvægt að stutt sé við atvinnuleitendur á þann hátt sem mögulegt er, enda geta einstaklingar og fjölskyldur að öðrum kosti lent í skuldavanda sem reynist erfitt að vinna sig úr. Atvinnuleysisbætur skulu vera endurskoðaðar reglulega með tilliti til fjárhæða og greiðsluforsendna eftir samfélagsaðstæðum hverju sinni. Nefna má endurskoðanir sem farið hafa fram á kerfinu í tengslum við efnahagshrunið og heimsfaraldur Covid-19, en reglubundin endurskoðun kerfisins er nauðsynleg til þess að kerfið haldi gildi sínu og einnig til þess að skilgreina hverjir teljast vera „virkir atvinnuleitendur“ samkvæmt reglum kerfisins.

4.1.4.2. Virkni og viðhald starfsgetu

Virkni einstaklinga innan vinnumarkaðar er mikilvæg út frá bæði þjóðhagslegum og einstaklingsbundnum þáttum. Tryggja þarf stuðning við einstaklinga sem eru í hættu á að falla af vinnumarkaði með því að aðstoða þá við að stunda atvinnu í samræmi við hæfni og getu hverju sinni. Í sumum tilfellum getur verið um aðeins tímabundið brotthvarf frá vinnumarkaði ef stuðningur er nægilegur og viðkomandi einstaklingar geta þá snúið aftur til reglulegrar atvinnu félagslegrar virkni með þeim jákvæðu áhrifum sem því fylgir.

Þeir einstaklingar sem ná ekki komast aftur á vinnumarkað þurfa annars konar virkniúrræði til að snúa til, hvort það sé atvinna með stuðningi, hæfing eða annað. Virkni stuðlar að bættri líkamlegri og andlegri heilsu þeirra einstaklinga sem annars ættu á hættu að einangrast.

4.1.5. Starfstengd íslenskukennsla fyrir innflytjendur

Íslenska er lykillinn að samfélaginu. Mikilvægt er að innflytjendum standi til boða aðgengileg og fjölbreytt íslenskukennsla, þ.m.t. starfstengd íslenskukennsla. Framsókn vill innleiða hvata til íslenskunáms og tryggja rétt innflytjenda til íslenskunáms á vinnutíma, þeim að kostnaðarlausu.

4.1.6. Innflytjendur fá menntun erlendis frá viðurkennda

Framsókn vill auðvelda innflytjendum að fara í raunfærnimat og fá viðurkennt nám þeirra erlendis frá. Gæta þarf samræmis í mati stéttarféлага, annars konar samtaka og ríkisins hvað varðar hvernig staðið er að mati af þessu tagi.

4.1.7. Alþjóðlegir sérfræðingar

Framsókn telur ákjósanlegt að gera Ísland að aðlaðandi kost fyrir alþjóðlega sérfræðinga. Þeim getur fylgt framþróun á þeirra starfssviði ásamt því að fjölga alþjóðlegum tækifærum fyrir Íslendinga. Mikilvægt er að dvöl þeirra samræmist reglum um slíka dvöl, þ.m.t. skattalöggjöf.

Huga þarf að því að alþjóðlegir sérfræðingar geta annað hvort verið í fullu starfi á Íslandi, en einnig eru til dæmi um alþjóðlega sérfræðinga sem flokkast sem „stafrænir flakkarar“. Þeir starfa gegnum alnetið og flytja búsetu sína reglulega milli landa. Tryggja þarf að svigrúm sem reglur veita alþjóðlegum sérfræðingum sé ekki misnotað.

4.1.8. Fólk með skerta starfsgetu

Nauðsynlegt er að gera ráð fyrir fólki með skerta starfsgetu innan námskerfisins og á vinnumarkaði og tryggja þeim tækifæri til jafns við aðra. Framsókn vill að fólk með skerta starfsgetu hafi möguleika á því að taka þátt á vinnumarkaði og vill áfram efla vinnumarkaðsúrræði á borð við atvinnu með stuðningi.

4.2. Forvirkar aðgerðir og starfsendurhæfing

4.2.1. Jafnvægi milli vinnu og einkalífs

Framsókn telur mikilvægt að jafnvægi ríkir milli vinnu og einkalífs. Það samræmist stefnu Framsóknar í fjölskyldumálum.

4.2.2. Forvirkar aðgerðir og vinnuvernd

Vinnueftirlitið þarf að vera öflugra í því að grípa til aðgerða gagnvart fyrirtækjum sem ekki uppfylla lög og reglugerðir um öryggi starfsfólks. Tryggja þarf að þau úrræði sem standa Vinnueftirlitinu til boða, s.s. forvirk úrræði, sektir eða annað, séu nægjanlega sterk.

4.2.3. Kulnun

Mikilvægt er að skoða hvers vegna aukning á kulnun hefur átt sér stað hér á landi. Greina þarf betur orsakir og afleiðingar kulnunar og langtímaveikinda í starfi og vinna gegn þeim þáttum í kjölfarið.

4.3. Réttindi og skyldur launafólks

4.3.1. Launajafnrétti

Framsókn ítrekar mikilvægi launajafnréttis þar sem sömu laun eru greidd fyrir sömu störf.

4.3.2. Félagsleg undirboð og brot gegn kjarasamningum

Reglulega koma upp mál sem varða félagslegt undirboð þar sem yfirleitt er um að ræða verkefnatengdan iðnað og erlent vinnuafl. Uppræta þarf með öllu félagsleg undirboð. Það má alls ekki gerast að aðilar nýti sér neyð fólks sér í hag með félagslegu undirboði. Stéttarfélög og opinberir aðilar þurfa að taka höndum saman við að vera vakandi fyrir félagslegum undirboðum og öðrum brotum á kjarasamningum til að tryggja öryggi á vinnumarkaði.

4.3.3. Staða og réttindi einyrkja/sjálfstætt starfandi

Rýna þarf stöðu og réttindi einyrkja/sjálfstætt starfandi einstaklinga með hliðsjón af því hvort sérreglur varðandi þá á vissum sviðum séu nauðsynlegar eða hvort tilefni sé til að einfalda þær og bæta. Skoða þarf réttindi einyrkja hvað varðar fæðingarorlof, margvíslegar kröfur sem gerðar til fyrirtækja um skráningar og vottanir og annað sem mögulega gæti talist óyffirstíganlegt nema fyrir lítil og meðalstór fyrirtæki.

4.3.4. Svört atvinnustarfsemi

Koma þarf í veg fyrir að gerviverktaka vaxi óyffirstíganlega mikið á þennan hátt og setja þarf skýrar línur. Gerviverktaka er einnig of algeng í öðrum störfum og mikilvægt er að stéttarfélög, ríki og vinnumarkaðurinn í heild hjálpist að við að uppræta hana.

Framsókn vill að brugðist verði við svartri atvinnustarfsemi og leitað verði leiða til að koma böndum á hana.